

PLAÇA MAJOR

ANY XII. Núm 35 revista de cultura i festa . federació colles de castelló. hivern 2007

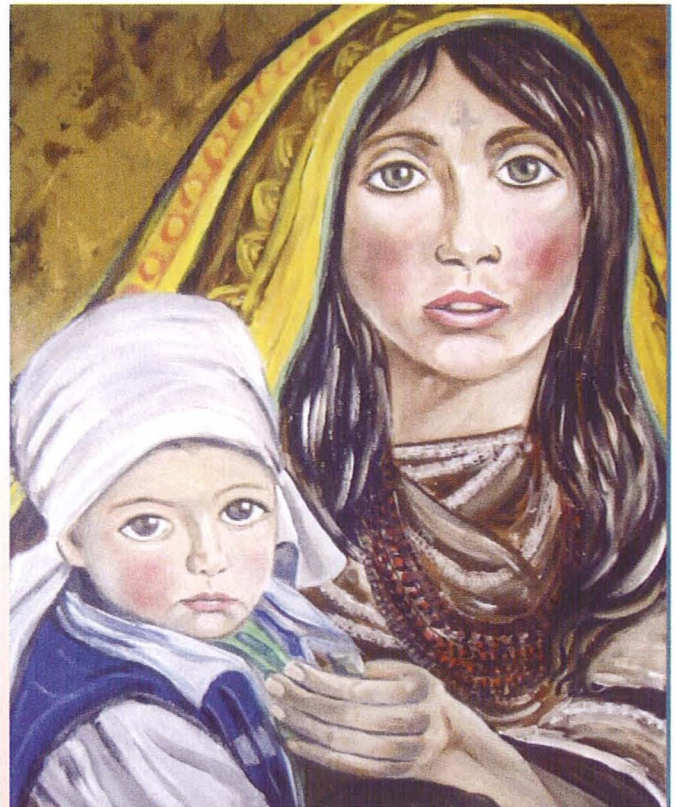
ARMES I INFÀNCIA

Ara, amb l'arribada del Nadal, els nostres familiars més menuts ens inunden amb els regals més anhelats per a aquestes dates, però què ocorre quan ens demanen una pistola, una espasa... joguines considerades bèl·liques i violentes? Ens trobem davant el dilema que fer si comprar-se'l o no, i també allò que pensaran els pares. Que penseu sobre aquestes joguines?

Jo sempre intente evitar comprar-los aquestes joguines, és cert, per em trobe amb nens al parc que simulen que els seus dits, que una branqueta d'arbre, que una simple ampolla... es converteixen en pistoles, espases, bombes... llavors pense que amb no comprar-li'l no vaig a evitar aquests jocs, per que aquests jocs simulen la realitat, el que ells viuen als mitjans de comunicació, al cinema... devem protegir a la nostra infància, al futur, però per a això devem protegir al món.

La pau obtinguda amb la punta de l'espasa no és més que una treva Pierre Joseph Proudhon (1809 1865)
Filòsof i Polític.

Patricia Aguilar Llopis

Mari Carmen Aldás

SUMARI

1. **Armes i infància.** Patricia Aguilar
2. **Dites i refranys**
3. **Francesc Vicent, "Quiquet de Castàlia".** Manolo Carceller
6. **75 aniversari de les Normes de Castelló.** Joan Josep Trilles
8. **Informació Dolçaina i Tabal:** 25 anys Colla El Cudol
9. **Vocavulari Coller:** Seguim amb la lletra "C". Toni Àguila
10. **X Jornades de Cultura Popular 2007.** José Manuel Milián
11. **Cuina de Nadal:** Pilotes de Nadal i Pilotes de frare
12. **La ratafia.** Albert Sánchez-Pantoja.
14. **Xafardecolles:** Notícies íntimes del món de les colles
15. **Índex dels números 0 a 18 de la revista "Plaça Major"**
22. **Crònica de la II Nit Templària.** Fèlix Franco
24. **Penyagolosa a la tardor.** José Antonio Arias (Keco)

MATERNITAT

*Una creu en sa front
du la Verge Maria,
en l'esguard anhel
del record present
vessa melangia.*

*El xiquet formós
albira amb dolçor
la pau del perdó
que durà l'amor
en nit d'alegria.*

*Els ulls de la mare
en el fill estan,
serena mirada
futur d'esperança
cançó de Nadal.*

Vicent-Jaume Almela i Eixau

HIVERN 2007

DITES I REFRANYS

PLAÇA MAJOR

ANY XII. Núm 35 revista de cultura i festa . federació colles de castelló. hivern 2007

Revista quadrimestral

Hivern 2007

Any XII, número 35

Castelló de la Plana (Plana Alta)

Tiratge de 400 exemplars

President Joan Josep Trilles i Font

Director Albert Sánchez-Pantoja i Domínguez

Consell de redacció

Albert Sánchez-Pantoja

Fèlix Franco

Jesús López

José Manuel Milián

Joanjo Trilles

Toni Àguila

Assessor lingüístic Albert Sánchez-Pantoja

Fotos: José Antonio Arias (Keco), Manolo Forcadell i arxiu de Joanjo Trilles

Dibuixos

Mari Carmen Aldàs i Oliver i Belem Marmaneu Domingo

Idea de portada Xipell

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Gràfiques Color Impres, S.L.U - Pol. Ind. Fadrell, Nau 75 - 12005 Castelló

Dip. Legal CS-80-96

ISSN 1695-5471

Presentació d'originals

Centre Municipal de Cultura

Carrer d'Antoni Maura, núm. 4 - 3r · 12001 Castelló

Nota

"Plaça Major" no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament.

- A l'hivern boirina i neu per veïna
- Garbí d'hivern, dimonis a l'Infern
- Hivern fred, estiu calent
- Hivern gelat, fruita a grapats
- Hivern molt assolellat, estiu molt ventat
- Quan trona entre les dues Mares de Déu del gener, l'hivern dura 40 dies més
- Si el mussol canta al gener, un altre hivern que ve
- Si l'hivern trona, l'anyada serà bona
- Sol d'hivern i amor de gendre, un cop de perna

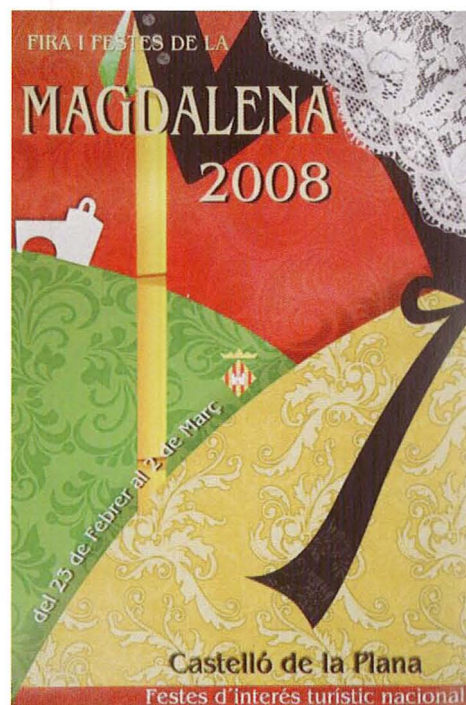
Amb el suport de la

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I EDUCACIÓ

Visita al Santuari de la Balma (Sorita)

Cartell de les Festes de la Magdalena 2008

Nota de Redacció

En la revista número 34, l'article de la pàgina 10, *Vuit anys d'Homenatge de la ciutat de Castelló a la dolçaina i el tabal. 2004 Matilde Salvador*, ha d'estar signat per Antoni Àguila i Fillol.

BIOGRAFIA

FRANCESC VICENT, "QUIQUET DE CASTÀLIA", UNA VEU DEL POBLE DE CASTELLÓ

Per Manuel Carceller

L'ambient profundament castellanenc de sa casa familiar, fill d'un cofundador de la gaiata 2 i nét d'un expresident del CD Castelló, era indicatiu que Francesc Vicent Doménech (Castelló, 28/IX/1935 - 5/XII/2004) dedicaria un gran interès al món de les tradicions i la festa. En la dècada dels anys cinquanta del segle XX va ser redactor del setmanari *La Plana* i col·laboradora de la gaiata 1. No va ser l'única relació amb el món gaiater, on la seua labor humil i constant anava des de vendre loteria a escriure documentats articles en el llibret.

Temps de ràdio

En la dècada dels seixanta, Francesc Vicent va ser requerit per a integrar l'equip humà que va posar en marxa *La Voz de Castellón*, emissora radiofònica de la REM (antecessora de Radiocadena Espanyola). Allí va realitzar, entre altres produccions, *Festa*, un setmanal sobre temes magdaleners; *Pan y Toros*, programa taurí, en col·laboració amb Rafael Roca; i *Café, copa y puro*, programa de sobretaula dels dies festius. D'aquesta emissora va obtenir el carnet d'informador número 3.

En 1961 va fundar i dirigir la revista parlada *Clima*, una novetat per a l'època, juntament amb destacats amics com ara José Maria Arquimbau, Antonio Melià, Àlex Querol o Paco Pascual. Amb el suport de mossèn Joaquín Amorós, quasi "empaitats" pels organismes de la joventut oficial de l'època, l'activitat es va mantenir durant més de cinc anys, sense cap subvenció. *Clima* va tindre com a primera seu el saló parroquial de la Ronda Millars, 16, però la revista es va celebrar també en el saló de actes de l'Institut Francesc Ribalta; en la Cambra de Comerç (encara en l'avinguda del Rei); en la llavors *Jefatura Provincial del Movimiento*, en l'avinguda del Mar; o en el *Círculo Mercantil*, en la Porta del Sol. Una sessió especial, dedicada al magisteri, va ser realment històrica, perquè es va cedir a *Clima* el saló de plens de l'Ajuntament de Castelló. D'aquesta revista parlada es van fer edicions especials a Nules, Almassora i Vila-real.

Francesc Vicent va exercir com a col·laborador de continuïtat, durant prou de temps, en l'emissora "Radio Castellón EAJ 14". En el món de la ràdio, a més, va fundar i conduir, durant prop de trenta anys, el programa *Castelloneries*. Va ser aquest espai un generador, entre tots els sectors socials, de la recuperació de la consciència pròpia del poble castellanenc. El mateix Francesc Vicent va realitzar enregistraments, en nombroses poblacions castellanenques, de testimonis de persones, de costums i festes, col·laborant també amb la lenta recuperació del valencià, com a llengua de comunicació en la ràdio. Era l'època en què creixia la popularitat del seu pseudònim *Quiquet de Castàlia*, nascut en els temps de La Plana, amb el qual signava una columna magdalenera titulada "Comprimidos festeros".

Quan Salvador Bellés va cessar, a mitjan dels seixanta, en la seua funció de realitzador i guionista de la revista setmanal sonora *Gayata*, en Radio Castelló, Paco Vicent va passar a fer-se càrrec de les seues funcions durant una llarga etapa. Temps després encara iniciaria una nova aventura informativa en la desapareguda emissora Antena 3, on va produir un directe de quatre hores, en la vesprada dels dissabtes, titulat *Vila, ravals i comarques*.

Tota aquella labor tan constant va aconseguir finalment el reconeixement oficial. En la dècada dels setanta va obtenir el carnet professional de redactor de ràdio i televisió.

L'etapa del setmanari *Obra*

En el diari *Mediterráneo*, dirigit en diverses etapes per Jaime Nos, va col·laborar assíduament, de la mà de Gonzalo Puerto i José María Marcelo, amb articles sobre festes i cultura popular. També va escriure en el setmanari *Obra*, i posteriorment, durant diversos anys, va formar part de la seua plantilla, com a cap de publicitat i polivalent redactor. Aquesta vinculació a *Obra* va quedar en suspens en l'estiu de 1982, quan va acceptar l'oferta laboral de Caixa Rural Provincial, per a crear-hi el gabinet

BIOGRAFIA

de difusió (relacions amb els mitjans informatius).

En la seua variada activitat, va fundar i sostenir publicacions diverses i va treballar en equip en els primers passos de la marca "Oli d'Or". Paco Vicent va ser l'impulsor de l'enregistrament de diversos cassetes, patrocinats per la Caixa Rural Provincial, amb pasdobles interpretats per bandes de música dels pobles de Castelló i per *dolçainers* de Morella i Castelló. Igualment va col·laborar en l'edició del llibre *Obra Inèdita* de l'escriptor costumista Josep Barberà Ceprià.

En el món de la premsa escrita, sobretot en els anys seixanta i setanta, Francesc Vicent va exercir de corresponsal dels diaris *Las Provincias*, *La Vanguardia*, del setmanari *La Marina*, d'Alacant i de la revista en valencià *Sicània*. Igualment va ser col·laborador de la revista musical *Ritmo* i de la publicació *Agricultura*. En els anys inicials de *Ciceró* va escriure setmanalment una secció festera i cultural titulada *Volaorets*, que signava com a Fravido.

Impulsor de la cultura i la tradició

Important ha estat també la labor de Francesc Vicent, de més d'una dècada, en la *Junta Central de Festejos de la Magdalena*, des dels alboros dels anys seixanta fins ben entrats els setanta. Allí va exercir les funcions de vocal de propaganda, relacions públiques, delegat de cases regionals, secretari de la junta en 1969 -quan s'acomplia el 25 aniversari de la renovació de les festes-, i coordinador del grup provincial del Pregó, a les ordres de Gonzalo Puerto, Francisco Fabregat i Manuel Cerdà. *Quiquet de Castàlia* va ser l'impulsor de l'acceptació de les denominacions tradicionals dels sectors gaiaters, tal i com avui les coneixem.

En la Germandat dels Cavallers de la Conquesta ostentava la troba 136 "Ximén d'en Carròs". D'aquesta associació va formar part dels capítols dels prohoms Luis Braulio, Miguel Mulet, Eduardo Mas i, en etapes posteriors, d'Emili Olucha i Carlos Ulldemolins. Aquesta labor va ser reconeguda amb la *Insígnia d'Or de la Germandat*. En el 2001 va rebre el títol de *Guillem de Mont Rodó*, atorgat per la Milícia Templària de la Germandat.

"Quiquet de Castàlia" i el Lledó

Si haguérem d'assenyalar alguna fita crucial en la compromesa trajectòria de Francesc Vicent en la cultura

 BIOGRAFIA

del Castelló contemporani, destacaríem la seua labor en la Reial Confraria de la Mare de Déu del Lledó. Francesc Vicent va ser membre de la comissió organitzadora de les festes extraordinàries de 1966, vocal de la Junta de Govern de la Reial Confraria en els períodes 1969-1975 i 1979-1985, fundador en 1970 de la *Serenata a la Mare de Déu* i el seu coordinador durant més d'una dècada, ponent de la cavalcada costumista de la processó en els anys 70, vicesecretari de la Reial Confraria (1971-1973), presentador de l'acte de recepció popular de la Lledonera al Grau de Castelló -el dissabte 4 de maig de 1974-, iniciador del butlletí *Lledó* en 1976 i redactor del seu primer editorial en 1978 -*Lledó, Basílica: ¡seguir y ganar!*-, membre de la "Comissió gestora del basílica" -creada el 1977-, refundador dels Pal·liers del Lledó en els anys setanta del segle XX, promotor del butlletí *Lledó basílica* -editat per la Caixa Rural Provincial el 1983-, presentador de l'homenatge al poeta Bernat Artola -programat dins les festes basílicals-, presentador de catorze edicions del Certamen Literari del Lledó -del 1985 al 1999-, promotor del premi de goigs d'aquest certamen i membre de la comissió organitzadora del 75 aniversari de la Coronació, el 1999.

La *Serenata*, les rondes a la Mare de Déu en el primer dissabte de maig, va ser una idea genial, de les que marquen una època. En 1970 plantejar la celebració d'aquesta festa de la poesia mariana i de la música popular de Castelló tenia molt de mèrit, i -de fet- la seua realització es va trobar amb no poques dificultats, que es van haver de

superar. En aquella memorable primera *Serenata*, la Rondalla Típica Castellonera va interpretar diverses cançons, mentre que en els intermedis l'escriptor Miquel Peris i Segarra recitava el seu *Tríptic de maig* i poemes com *Galania*. Així començava una etapa, que va durar deu anys, en què la *Serenata a la Mare de Déu* era una ofrena de poetes i músics a la Patrona de Castelló. Francesc Vicent va actuar en eixe període com a guionista, presentador i coordinador general. D'ell va partir la idea de fer un text introductor i d'ofrena, que es titularia *L'enramada del teu poble*.

Una de les últimes intervencions destacades de *Quiquet* en els actes de les festes patronals va ser el seu paper en la XXX edició de la *Serenata a la Mare de Déu del Lledó*, celebrada en la nit del divendres 5 de maig de 2000, en la plaça Major, en l'any del Jubileu. Després de participar en la *Cerimònia del Pelegrins* com a representant de la gent major, durant la lectura del poema *Romers del Caminàs*, de Mn. Vicent Gimeno i Estornell, va ser convidat per Joan Prades a tocar tres vegades amb el gaiato, segons la tradició, la porta de la catedral, que en obrir-se va donar pas a la imatge de la Patrona, portada en les andes processionals.

En reconeixement a la labor de refundació dels Pal·liers de la basílica del Lledó, després de la crisi dels anys setanta, se li va concedir la Insígnia d'Or dels Pal·liers, l'última distinció que va poder rebre personalment, atorgada en el transcurs d'un sopar realitzat el 13 de novembre de 2004.

75 ANIVERSARI DE LES NORMES DE CASTELLÓ. LLUÍS SALES BOLI

Per Joan Josep Trilles i Font

A Castelló de la Plana, el 21 de desembre de 1932, ara fa 75 anys es signaren les anomenades *Normes de Castelló*. Les *Normes Ortogràfiques de Castelló*, o simplement *Normes de Castelló*

o *Normes del 32*, són unes normes ortogràfiques elementals, que segueixen, bàsicament, les normes fabrianes, adaptades al valencià. Acord lingüístic entre valencians i la reafirmació de la unitat de la llengua dins del màxim respecte a les fórmules pròpies. Aquestes normes les van signar el 1932 les més importants institucions culturals i 52 escriptors de la nostra terra, del País Valencià.

Firma de l'acord lingüístic, tingué lloc al centre antic de la ciutat, en la *Casa Matutano*, en un casal d'aire aristocràtic del segle XVIII al carrer de Cavallers de Castelló, on va estar emplaçat el Museu Provincial de Belles Arts i on aviat estarà el Museu d'Etnologia.

Així doncs, fou un grandios gest simbòlic, mitjançant el qual el valencianisme polític i cultural acceptava solemnement, i de manera definitiva, la normativa fabriana. Les normes troben un compromís, en el sentit que respecten en essència l'estil i les normes fabrians, però permeten l'ús d'idiosinàcies valencianes. És important destacar que no són unes normes ortogràfiques completes; són simplement una guia.

Tal i com ens conta Vicent Pitarch en el seu treball, *“Les Normes de Castelló. Textos i contextos”*, fou un gran mèrit que va assolir la Societat Castellonenca de Cultura mostrant-se a l'alçada de les circumstàncies i no deixant que escapés aquella ocasió històrica. La gesta castellonenca del 32 marcava la fita en la trajectòria de la

societat valenciana, com reconeixia el mateix Enric Soler i Godes: *“... el temps que ha de venir ha d'ésser l'obra més important del nostre renaixement: la unitat ortogràfica”*.

D'entre els més de cinquanta escriptors hi van haver un bon grapat de les comarques de Castelló:

- Maximià Alloza i Vidal (Castelló de la Plana 1884-1945). Metge i poeta.
- Francesc Almela i Vives (Vinaròs 1903-València 1967). Periodista, poeta i erudit.
- Emili Calduch Font (Castelló de la Plana 1889-1951). Advocat.
- Honori Garcia i Garcia (La Vall d'Uixó 1896-1953). Notari i historiador.
- Salvador Guinot Vilar (Castelló de la Plana 1866-1944). Polític i escriptor.
- Ramon Maria Huguet Juan (Castelló de la Plana 1910-1975). Rendista.
- Gaetà Huguet Segarra (Castelló de la Plana 1882-1959). Terratinent, polític, publicista i mecenes.
- Josep Pascual Tirado (Castelló de la Plana 1884-1937). Propietari rural i escriptor.
- Miquel Peña Masip (Castelló de la Plana 1889-1974). Metge i polític.
- Joan Baptista Porcar Ripollès (Castelló de la Plana 1889-1974). Pintor i escultor.

- Lluís Revest Corzo (València 1893-Castelló de la Plana 1963). Arxiver, historiador i professor.

- Lluís Sales Boli (Castelló de la Plana 1908-1981). Pintor, il·lustrador i escriptor.

- Àngel Sánchez Gozalbo (Castelló de la Plana 1894-1987). Metge, historiador i escriptor.

- Joan Simon i Matutano (Castelló de la Plana 1911-2004). Tècnic comercial de l'estat.

- Enric Soler i Godes (Castelló de la Plana 1903-València 1993). Pedagóg i escriptor.

Aquest grup de lletraferits donaren a Castelló de la Plana una extraordinària vitalitat cultural, fins al punt de fer escriure a Azorín que *“la seu de la intel·lectualitat del País Valencià és a Castelló”*. Llavors caldria afegir, tot

OPINIÓ

i que no les signaren a Ferran Puig i Gil (filòsof), Casimir Melià i Tena (enginyer), Artur Perucho i Badia (escriptor), Bernat Artola i Tomàs poeta), Francesc Esteve i Gàlvez (historiador), Vicent Sos Baynat (geòleg), Manuel Rozalén Sales, ...

Aquesta gent estaven compromesos per la llengua, per la cultura del seu poble i també, com no, per la festa. Molts d'ells, participaren en molts rebomboris literaris com els premis de *Flor Natural* (Almela i Vives

1952, Artola i Tomàs 1947, 1948 i 1950, Calduch Font 1947 i 1948, Rozalén Sales 1968, 1969 i 1974). Alguns d'ells activament en la que era *Junta Central de Festejos de la Magdalena* (Porcar Ripollès, Sánchez Gozalbo, Artola i Tomàs, Sales Boli, ...) molts d'aquest, amb posterioritat foren els renovadors de les nostres Festes de la Magdalena.

Colla, i amb estampes del Pregó que certament marcaren un inici, de la renovació d'unes festes que han perdurat fins els nostres dies.

Amb Bernat Artola i Pérez Dolz ja havia aconseguit un gran èxit en la primera edició, premiada a nivell nacional, de l'obra "*Tombatossals*" (1930), de Josep Pascual Tirado, amb vinyetes, dibuixos, portada i "ex libris". Però, Lluís Sales Boli era un artista polifacètic, i també va destacar en altres

campes, com ara, autor de delicioses cançons i contes infantils i en la confecció de decorats i figurins pel teatre. Són recordats els dissenys d'escenaris com "*La Filla del Rei Barbut*" de Matilde Salvador.

Però cal recordar la seua importància en el món de la festa. Formà part d'aquell grup de castellanencs enamorats de la seua terra que al voltant de la figura de Manuel Segarra Ribes va fer possible la renovació de les nostres festes pairals. Aquells ferits per la festa van ser capaços de portar a la pràctica tots els detalls del primer Pregó.

Lluís, gran dibuixant i miniaturista, que amb els seus dibuixos no es va deixar cap detall sense anotar d'aquell primer *Pregó*. Però no sols això, fins hi tot, com ens conta Antoni Gascó, Cronista Oficial de la Ciutat, que caldria atribuir-li el disseny original del vestit de castellanera, treball intens que necessità d'una minuciosa investigació etnològica i on treballaren plegats José Simón, Manuel Segarra, Conchitín Gironès, G. Expresati i altres il·lustres castellanencs.

També el nostre personatge, Sales Boli pintà cinc Panoràmiques de la *Cabalgata del Pregón*. Obres que trobareu a la revista *Mundo Ilustrado* en un monogràfic dedicat a la província de Castelló l'any 1953 i que il·lustraven l'article *Cañas y Gayatas* del seu amic Carlos G. Expresati.

Lluís Sales Bolí, des de la seua feina -que mai deixà-com a funcionari de la *Junta Obras del Puerto*, fou un castellanenc important en la nostra història, en el món de la festa, de la literatura, de la cultura, un miniaturista excepcional i que molta gent desconeix.

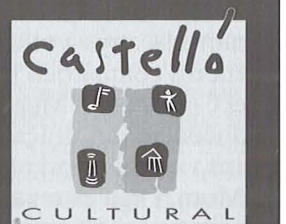
Vull fixar-me en **Lluís Sales Boli**, com ens diu Vicent Pitarch, pintor, *il·lustrador i escriptor*. El proper any, celebrarem el centenari del seu naixement. Nascut el 13 de febrer 1908, signa les *Normes de Castelló* ben jove, als 24 anys, en la seua eclosió, any en que publicà la seua novel·la *Fontrobada*.

Des de 1930, va treballar a la redacció del Butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura, i hi publicà diferents articles. Escrits d'investigació ben rigorosos i d'altres costumistes on brillava la seua estima per la nostra terra. Cal recordar "*La brullera*", "*Doblavan a muerte por D. Juan Carbó*", "*Se afeïta arriba y abajo*", "*D'excursió*", "*Rosa d'estiu*", "*Tardor*"...

Sales Boli va assolir la plenitud artística amb la seva màgia per a les miniatures, els dibuixos exquisits i, sobretot, com en la creació de pergamins. Espectaculars i valuosos pergamins i diplomes, més de 300 i de tot tipus, que la societat de Castelló li va encarregar. En el pergami a Manuel Segarra Ribés, també trobem un meravellós *Pregó*, en el qual ens presenta tots els components d'un homenatge a l'amic. Trobarem detalls espectaculars com els personatges mitològics del "*Tombatossals*", amb el Rei Barbut i la seua

Amb la Col·laboració de:

INFORMACIÓ DE DOLÇAINA I TABAL

EL GRUP DE DOLÇAINES I PERCUSSIÓ "EL CUDOL" CELEBRA EL SEU XXV ANIVERSARI AMB UN CONCERT EXTRAORDINARI EL DIA 14 DE DESEMBRE

El Grup de Dolçaines i Percussió "El Cudol" celebra el seu XXV aniversari amb un concert extraordinari el divendres dia 14 de desembre del present, a les 20 hores, en l'Auditori del Complexe Esportiu-Cultural "LA PETXINA".

El grup "El Cudol" tracta d'innovar en el món de la dolçaina per a situar-lo en un avançat pla musical allunyat d'estereotips. Les seues composicions s'ajusten a un model pròxim a les noves tendències que uneixen folklore, tradició, avantguarda i modernitat, on la percussió assumeix un paper protagonista.

El grup va nàixer en 1982, en el si del barri de Torrefiel de la ciutat de València, en concret a la falla Montortal-Torrefiel, coneguda popularment amb el nom del grup. La formació actual procedeix de la seua fusió amb una altra de la mateixa barriada, l'Estai, en 1992, encara que bona part dels seus integrants pertanyien a ambdós grups. Està integrat per setze músics, molts d'ells habituals en actuacions importants dins de la música valenciana de dolçaina i tabal. Està dirigit per Antonio de l'Assumpció Andrés, un dels compositors de més relleu a l'àmbit de la composició llarga per a dolçaina i percussió, conegut per suites com "Nit de Bruixes", "Fantasies" i "Sant Antoni", de les quals la primera va obtenir el segon premi del concurs "Vila de Petrer" i les dos següents van ser guanyadores dels prestigiosos concursos "Poble de Muro". També va obtenir premis en el Concurs "Música al Castell" de Dénia, i ha compost des de pasdobles fins a adaptacions de bandes sonores cinematogràfiques com "Pirates del Carib".

El grup va tindre Enric Gironès com a primer professor. Va ser habitual veure'l en actuacions del món de les Falles durant els anys vuitanta, mentre bona part dels seus membres compartien la interpretació amb l'aprenentatge en el Conservatori Municipal de València "José Iturbi", sota la docència del dolçainer Xavier Richart. Durant eixe temps van col·laborar també amb grups com "La Xafigà" de Muro, i van estrenar marxes mores i cristianes en esta localitat com "Xavier el Coixo" i "Vicedo capità", i a

Alcoi, on van interpretar per primera vegada la "Marxa del Centenari" del compositor Armando Blanquer. El grup va actuar en el Palau de la Música i en esdeveniments importants fins a la seua fusió amb l'Estai en 1992, data en què va donar un gir a la seua trajectòria a la recerca de nous sons en el món de la dolçaina. Des de llavors ha actuat en nombrosos actes importants al llarg de la Comunitat Valenciana, com la Fira De Juliol, concerts de l'Agrupació de Moros i Cristians del Marítim, concerts en l'Escola de Castelló, en les Fogueres d'Alacant, en el Teatre Principal, cavalcada de Reis de nombroses localitats com València i Alcoi, o la inauguració del Palau de les Arts amb l'estrena de l'obra "El jove jardí de Joanot" de Llorenç Barber, entre altres

molts actes. Coorganitzen tots els anys la "Mostra de Música Folklorica Maria Auxiliadora", de la que es porten ja tretze edicions, i enguany han patrocinat la V Trobada de Colles de Dolçaina de la Ciutat de València.

El grup forma part de la Federació de Folklore de la Comunitat Valenciana, de la Federació Valenciana de Dolçainers i Tabaleters, i de l'Agrupació de Colles de Dolçaina i Tabalet de la Ciutat de València.

Al llarg del concert interpretaran obres com "Nit de Bruixes", "Pirates del Carib", "Fantasia Llatina", "Havanera dels anells", "Montortal i Torrefiel", "Obertura per a un cinquantenari", "Als Cudolers", "Rascanya", "Tabals i Saragüells" i "Xavier el Coixo", estrenaran la peça d'homenatge al seu professor i primer director "Enric Gironès", al mateix temps que rendiran homenatge a persones significatives al llarg de la seua trajectòria.

Per a més informació, contactar amb Josep Vicent Peiró (tf. 696797437, jvpeiro@ono.com)

Amb la Col·laboració de:

"la Caixa"

VOCAVULARI COLLER

Nota de la redacció: Aquesta redacció no es fa responsable del contingut d'aquest *vocabulari*, tot i això anima a tothom que el trobe a les seues mans que sàpiga entendre amb bon humor el sentit i l'aportació que pretén fer. Així mateix, qui pugua aportar més definicions que ens les facen arribar per correu al carrer Antoni Maura, 4-3r 12001 Castelló, fent referència a la Revista "Plaça Major" o per correu electrònic a fedecas@ono.com.

Ara, seguim endavant, amb la lletra "C" amb un altre dibuix de Belén Marmaneu.

C

• **Carrossa.1.-** Artefacte amb rodes ple de flors. **2.-** Coller amb idees molt antiquades.

• **Cartell.** Salvavides de paper que s'utilitza per a tapar els forats i Imperfeccions que hi han als parets del cau.

• **Castell. 1.-** Espectacle pirotènic de llum i color que es construeix en l'aire, convertint-se en un castell en l'aire, que no és res. **2.-** Castells inflables. Atraccions que contracten les colles perquè boten els xiquets, i que davall de la ronya pareixen tindre formes i colors vistosos.

• **Cau.** Local de la colla, paradís, cova, timba, garito, pati, antre, amagatall, putiferi, quadra, etc...hi ha de tot.

• **Cavalcagada.** Quan la cavalcada (veure Pregó) no ix be o es fa massa llarga.

• **Cavil·lar.** "Pa què?".

• **Cercavila.** Passacarrer sorollós que passa molt prop de la vila.

• **Cervesa.** Líquid element molt refrescant, de color groc, que es beu a torrentades al llarg de la setmana magdalenera i que després, alguns la des-beuen pels cantons i portals.

• **Cinta verda.** La que du la canya en la Romeria i que en la brusa va penjada la d'anys arrere.

• **Cistella.** Recipient de fibres vegetals que habitualment s'utilitza

per omplir-la de flors i portar-lo a l'ofrena encara que s'arruïne la comissió de la colla.

• **Coentor.** Patologia irracional que afecta a gent de la festa per contacte amb la jet-set. els símptomes més habituals són: anar contínuament amb un got de whisky a la mà, lluir la pseudo-indumentària tradicional més cara i més coenta amb l'etiqueta del preu penjant, no doblegar l'esquena per a res i parlar sempre en castellà.

• **Coet.** Artefacte pirotènic format per un petard gros lligat a una canya i que s'enlaira al cel abans d'esclatar fet miquetes.

• **Colla.** Grapat, amuntonament, comuna, formació, apinyament, clan, orgia,.....d'amics, enemics, ajuntats, fadrins, malcasats, aficionats, superdotats, xiquets de bolquers, nuvis de les filles, agregats.....(hi ha de tot), units o barallats per una mateixa idea de fer festa. **1.-**Colla d'amics o familiar: Proscrits de la festa (difícil de classificar). **2.-**Colla negoci: Molt estesa últimament, molt apreciada pels que escriuen en la premsa sobre les festes i enemigues públiques número u dels bars. **3.-**Colla Ens vinculats: Per a la resta: "V- ens al costat de la pasta". **4.-**Colla mòbil: La que té el problema 51 setmanes a l'any pel conyàs de guardar el motocarro. **5.-**Colla sense cau: Vol dir que No cau perquè se senten a sopar al rastell de les voreres. **6.-**Kina Kolla: Si no tanqueu el tuguri i baixeu l'aparell de música cride la policia.

• **Coller/era.** Afecte, "Paganini", malalt de festa que paga durant un any per a treballar quatre dies i passar-s'ho bé unes hores. *Collar:* Coller penjat. *Collido:* Coller que han capturat. *Collor:* Coller amb insígnia d'or.

• **Com cagalló per sèquia.** Sensació profunda que pateixen molts collers i colleres quan baixen a "tota canya" les escales de l'últim tram de l'ofrena, esbarrant-se tota la formació, després de tres hores de passeig.

• **Comissió de Colla.** Grup d'homes i dones que perden el temps del seu treball i família, a canvi de reunir-se una volta a la setmana per a barallar-se i discutir quants diners més han de pagar i a qui han de pagar-los-els.

• **Comparsa.** Grup d'homes i dones amb intoxicació etflica que desfila pels carrers de Castelló els dies de Magdalena.

• **Concurs.** Convocatòria competitiva organitzada amb la intenció de completar els espais buits del programa fester de la colla. **1.- De paelles.-** Enganyifa en la qual participa el particular que baixa de sa casa amb el "paelló" per a participar, creient innocentment que li facilitaran tots els ingredients necessaris per a la confecció d'una paella. En faltará algun de segur i si aconseguix acabar-la, serà engolida per un pilot de desconeguts amb més fam que un lladre. **2.- De guinyot.-** Quatre sabuts asseguts en torn a una taula jugant amb una baralla, per això acaben sempre barallant-se. **3.- De parxís.-** Legalització dels instints homicides collers, al poder matar fitxes del competidor. **4.- De llibrets.-** "Viaje a ninguna parte" Il·lusió, treball i despesa a parir-lo, pa per a la impremta, vergonya i mentides arriscades davant dels patrocinadors, goig quan algú el porta amb si al WC per a llegir-lo i "tongo" si el presentes a concurs.

INFORMACIÓ

X JORNADES DE CULTURA POPULAR A CASTELLÓ

9, 10 i 11 de novembre de 2007

Per José Manuel Milián

Un any més l'Institut Municipal d'Etnografia i Cultura Popular en el que la Federació de Colles està representada pel seu President, Joan Josep Trilles, s'ha encarregat d'organitzar les Jornades de Cultura Popular a Castelló en la seua desena edició, al Centre Municipal de Cultura.

Enguany el tema escollit ha estat "el foc".

El primer dia, divendres 9 de novembre es va celebrar la conferència inaugural a càrrec d'Honorio M. Velasco, sobre el tema "LOS SIGNIFICADOS DEL FUEGO RITUAL"

En acabar la conferència es va inaugurar una exposició sobre "LA CULTURA DEL FOC" en la que es podien veure diversos objectes relacionats amb l'ús del foc. Tant pel que fa a l'ús domèstic, ritual o festiu.

Seguidament els amics de BOTAFOS ens van fer una "Mostra de foc" des del carrer Antoni Maura fins a la Plaça de les Aules.

El segon dia, dissabte 10 de novembre ponència a càrrec de José Juan Sidro, sobre el tema EL FOC I LA FESTA: CONFLUÈNCIA MÀGICA ENTRE EL RITUAL CULTURAL I L'ESPERIT LÚDIC. Com molts de vosaltres sabreu aquest ponent també pertany a la nostra Federació, ja que és un membre destacat de la COLLA PIXAVÍ. Aquesta ponència va ser molt interessant i enriquidora per als que ens movem en el món de la festa.

Després d'una estona de col·loquis i comunicacions es va donar pas a una altra ponència, en aquest cas de Ricardo San Martín, professor de la Universitat Complutense de Madrid, sobre L'ANTROPOLOGIA SIMBÒLICA DE LES FALLES.

Per la vesprada ponència de Mariano Poyatos, artista escultor, sobre el tema HISTORIA PERSONAL RESUMIDA DE ARTE Y FUEGO (CERÁMICA)

La darrera ponència va ser de Javier Soriano, professor de l'IES Penyalgosa de Castelló i de l'UJI, sobre USOS AGRÍCOLES I INDUSTRIALS DEL FOC: L'ANCESTRAL IGNICULTURA. Aquesta ponència va ser molt interessant per que ens va donar a conèixer l'ús que es feia antigament del foc a les nostres muntanyes per a transformar-les en terrenys de cultiu, així com la normativa que ho regulava, però també va donar peu a un col·loqui posterior sobre la magnitud dels darrers incendis a la nostra província, possiblement, per la poca cura que es té en netejar de branques i arbres morts els nostres boscs.

El tercer i darrer dia, diumenge 11 de novembre ens vam

anar d'excursió a Forcall per visitar el seu Museu del Foc, dedicat a la festivitat de Sant Antoni. Allà vam tindre el privilegi que el guia fos l'alcalde de la localitat. Després, a dinar a la Balma.

A les ponències es van afegir una sèrie de comunicacions també molt interessants com per exemple:

- "Quaderns de Magdalena, foc i llum de festa" de Joan Josep Trilles i Font

- "Els dimonis i el bestiar de Castelló: un esclat popular de cultura popular i de foc" de Rafel Pérez i Sorlí

- "Un foc que mai no s'apaga" de Josep Antoni Pradells i Puig

- "La Santantonà, pervivència d'un ritual ancestral" de J. Henri Bouché

- "El foc de trabuc, lligam d'història i festa" de Toni Àguila i Fillol

Com que el tema de les jornades està bastant lligat amb la nostra activitat de "trabucaires", en la vessant de fer festa amb el foc, els organitzadors ens van demanar, a la COLLA XALOC, la nostra col·laboració a la que evidentment ens vam brindar immediatament, sobre tot el nostre company i amic Toni Àguila qui a més de dolçainer i trabucaire "xaloquí", també pertany a la COLLA LA POLSEGUERA.

Aquesta col·laboració es va basar en una comunicació feta per Toni en la que en 10 minuts va explicar en què consisteix la nostra activitat dels trabucs, quina és la part històrica en la que fonamentem els nostres personatges i també va fer una breu pinzellada amb exemples d'altres llocs on s'utilitzen els trabucs. Però a més a més també hem participat en muntar part de l'exposició sobre CULTURA DEL FOC que es va inaugurar el primer dia de les jornades i en la que vam exposar el material, la indumentària, la documentació i tot el que nosaltres utilitzem per a aquesta activitat.

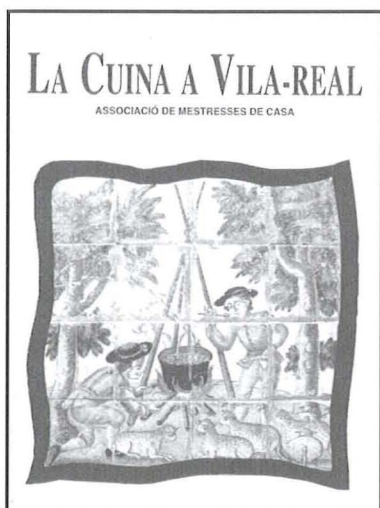
Una vegada més, des d'aquestes pàgines de la nostra revista, anime als membres de la Federació de Colles a que participen en aquestes jornades que sempre es celebren el segon cap de setmana de novembre i en les que, com heu pogut comprovar, sempre tenim a algun company de la Federació vinculat amb les mateixes. Enguany en la seua organització Joan Josep Trilles de la Colla "EL MITJET" i President de la Federació; participant com a ponent José Juan Sidro de la Colla "PIXAVÍ"; muntant l'exposició i fent una comunicació Toni Àguila de la Colla "POLSEGUERA" i "XALOC"; o simplement escoltant com jo mateix José Manuel Milián de la Colla "XALOC".

Una abraçada

GASTRONOMIA: CUINA DE NADAL

PILOTES DE NADAL
(La cuina de Vila-real)

Tret de Vilapèdia l'Enciclopèdia Vila-real
([http://www.vila-real.info/index.php?title=La cuina a Vila-real](http://www.vila-real.info/index.php?title=La%20cuina%20a%20Vila-real))

Necessitarem, una fogassa de pa de quilo; 750 grams de carn de porc picada; 100 grams de sagí; 100 grams de pinyons; tres ous; llet (o sang de pollastre acabat de matar); canyella; nou moscada; julivert i herbasana. pa, que haurem deixat que es fera eixut tres o quatre dies, es buida de la molla, i esta la ratllarem per mesclar-la després amb la canyella, mitja nou, el julivert tallat finament,

l'herbasana i un pessiguet de sal.

Afegirem un poquet de llet (o de sang de pollastre) i ho

pastem procurant que no quede massa moll.

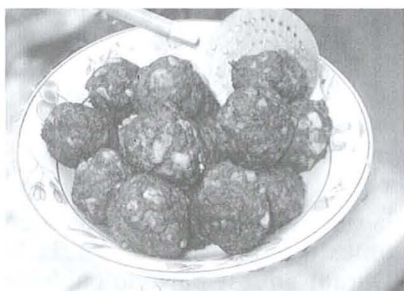

En la paella derretirem el sagí (es pot emprar també altre tipus de mantega) i es sofregeixen els pinyons i la carn picada. Destriem els rovells dels ous i els

afegim a la carn fregida, fent una pasta.

Se baten les clares i, mesclant la pasta de la carn amb la del pa, se van formant pilotons del format desitjat que després mullarem en les clares batudes, i les deixarem en una safata perquè vagen assecant-se una miqueta a l'aire.

Aquestes pilotons solen dir-se "de Nadal" perquè és costum afegir-les a l'arròs en paella tradicional del dinar de migdia d'eixa festa; però són també molt bones amb un brou de carn, al qual es poden afegir uns fideus grossos o uns galets de pasta italiana

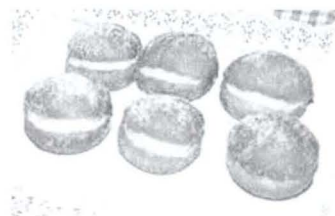

PILOTES DE FRARE

Per Àngel Miravete

Per a la massa :

- AIGUA
- L. OUS
- 5 GRMS . SAL
- 200 GRMS . LLEVAT
- 1.5 KG. FARINA
- APROXIMADAMENT

Pastar tots els ingredients fins a aconseguir una massa fina. Dividir i fer boles segons la grandària desitjada (30 grams). Fermentar i fregir amb oli fort.

Per a la crema :

- 1 L. LLET
- 250 GRMS. SUCRE
- 2 ROVELLS D'OU
- 40 GRMS. DE MAIZENA
- VAINILLA A GUST
- CORFA DE LLIMONA

Bullir la llet amb el sucre i la corfa de llimona.

Reservar un poc de llet en un bol, per a barrejar els rovells la maizena i la vainilla.

Quan comence a bullir la llet afegir sense deixar de moure la barreja de rovells i maizena , fins que qualli.

Refredar sobre una superfície freda.

Amb la Col·laboració de:

Bancaixa
Fundació Caixa Castelló

LA RATAFIA

Per Albert Sánchez-Pantoja

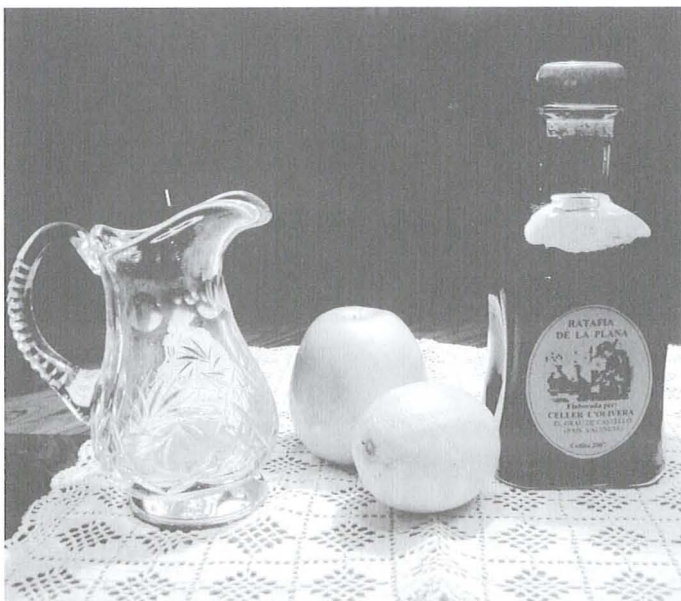
S'anomena ratafia a un licor elaborat bàsicament per maceració de nous verdes en aiguardent, tot i que també es pot fer adició d'altres elements tals com aigua, alcohol, sucre i una llarga relació d'herbes, en proporcions variables segons les receptes tradicionals utilitzades per a l'elaboració. També, en

determinades àrees geogràfiques es substitueixen les nous per altres fruits tals com cireres, raïm, aranyons, etc.

Aquesta beguda espirituosa és tan antiga com la pròpia civilització i els orígens de la seua elaboració i consum a les nostres terres es perden en la nit dels temps.

A la nostra zona geogràfica s'acostuma a elaborar ratafia a tot l'arc mediterrani occidental comprés entre el País Valencià i la península itàlica, i les regions amb més intensa tradició ratafiaire són la Catalunya vella (comarques pirinenques, Urgell, la Selva, Gironés i l'Empordà), la Provença francesa i la Toscana i l'Emília-Romanya a Itàlia. De tota manera, amb caràcter puntual, hi ha constància que es fa ratafia a llocs de la geografia mundial tan dispersos com Suïssa, Polònia, Lituània, Mèxic, Bolívia, Austràlia, etc.

ELS INGREDIENTS

L'aiguardent, entre 26 i 29 graus, és el component bàsic de la ratafia i deurà ser preferentment anisat. Si l'aiguardent no és anisat, caldrà afegir-hi les següents herbes: anís, anís estrellat, comí i fonoll.

Les nous han de ser verdes, agafades la nit de Sant Joan, i caldrà utilitzar-ne dues per cada litre d'aiguardent. Les nous són l'element que aporta el color fosc característic de la ratafia, apart del sabor i aroma corresponents.

El sucre s'afegeix en proporció entre 200 i 300 grams per litre, però si l'aiguardent ja és prou dolç no cal posar-n'hi.

Les herbes destinades a l'elaboració de ratafia s'han d'agafar també preferentment pels voltants de Sant Joan i la seua varietat i quantitat estarà en funció dels costums i tradicions de cada lloc. Les utilitzades més sovint són l'alfàbrega, tarongina, marialluïsa, menta i poliol, però també trobem receptes amb moltes altres, tals com camamilla, espígol, farigola, ginebró, ginesta, llorer, marduix, orenga, romaní, ruda, sàlvia, saüc, til·la, romeguera, etc.etc. i ben segur que me'n deixo un bon grapat per esmentar

ELABORACIÓ

Cal, en primer lloc, fer provisió de tots els ingredients necessaris, recordant la conveniència de collir les nous i les herbes per Sant Joan, què és l'època de l'any en la qual excel·leixen les seues propietats amb una major intensitat.

S'incorporaran tots els ingredients a la garrafa on tenim l'aiguardent, procurant que les nous estiguen ben trossegades. La quantitat d'herbes a utilitzar només pot establir-se a base d'experiència i segons els gustos de cadascú però, com a normes generals, es recomana moderació en la quantitat i procurar que quant al gust cap ingredient domine per sobre dels altres.

La garrafa, ben tapada amb un tap de suro, cal deixar-la a la serena durant quaranta dies, en alguna terrassa o balcó on estiga exposada al sol, la lluna, el vent i la pluja. Durant aquest període caldrà sacsejar la garrafa una

COSTUMARI

vegada cada setmana.

Passats els quaranta dies, cal colar la ratafia amb un filtre de paper de filtrar o amb roba de fil de cotó. Amb això eliminarem la terbolesa i la ratafia apareixerà amb el seu característic color negre marronós, brillant, viu i llampant.

Es poden millorar les qualitats del licor deixant-lo reposar durant un mínim de tres mesos en bóta de fusta de roure o de castanyer.

ORÍGEN DEL MOT "RATAFIA"

Sembla que aquest nom ve del francès *ratafia*, mot crioll procedent de les Antilles franceses, d'origen incert i probablement resultant de l'alteració de la fórmula llatina *rata fiat* (tracte fet), pronunciada en fer un brindis amb ocasió d'algun conveni o pacte.

A la comarca de la Selva hi ha una curiosa llegenda que revela l'origen del mot ratafia, què explicaré tot seguit.

A finals del segle XIX regna al país Alfons XII quan, en una petita parròquia de Catalunya anomenada Castanyet, es produeix un petit rampell de revolta republicana i es cala foc a un retrat del monarca.

Després d'aquest ensurt, el rei demana tranquil·litat, el govern vol tranquil·litat i els bisbes també volen tranquil·litat. Però la tranquil·litat no arriba i la crema de retrats del rei borbó s'estén també als llocs de Sant Pere Cercada i Sant Salvi de Claudells. Abans que la cosa arribi a la mida d'una revolució francesa a la selvatana, els tres mossens d'aquestes parròquies acorden reunir-se per mirar de trobar una sortida a la situació.

La reunió es va fer a un mas de Castanyet i, després de moltes hores de debat, els mossens no acaben de trobar l'entrellat de tot plegat. Com que tenen la gola seca de tant parlar, demanen al masover alguna beguda per a passar la set. El masover, servicial, els ofereix un beuratge que elabora ell mateix i, en tastar-lo, els mossens es sorprenen de trobar una cosa tan bona en un lloc tan humil. Pregunten al masover com es diu aquell beuratge però ell no els sap dir cap nom.

Continuen els bons preveres bevent i treballant fins que els arriba una inspiració: ben mirat, això de la crema de retrats no és tan greu. El beuratge els fa veure-ho tot de color de rosa i acorden segellar un pacte de silenci: que cadascú se les vege amb la seua consciència i Déu Nostre Senyor ja farà el que haja de fer.

Tots tres signen un document, redactat entre glop i glop, i rubriquen el pacte: *rata fiat*. I amb aquesta fórmula decideixen també denominar aquella beguda meravellosa que els ha facilitat la feina. I van continuar brindant fins que l'ampolla va estar buida. Van tornar cadascú a la seua parròquia, feliços i convençuts que uns homes capaços d'elaborar una beguda tan bona no podien ser mala gent. I si de tant en tant cremen algun retrat de rei. . . Bé, amb alguna cosa han d'escalfar-se a l'hivern.

Així m'ho van explicar, i no puc deixar de pensar que *si non e vero e ben trobato*.

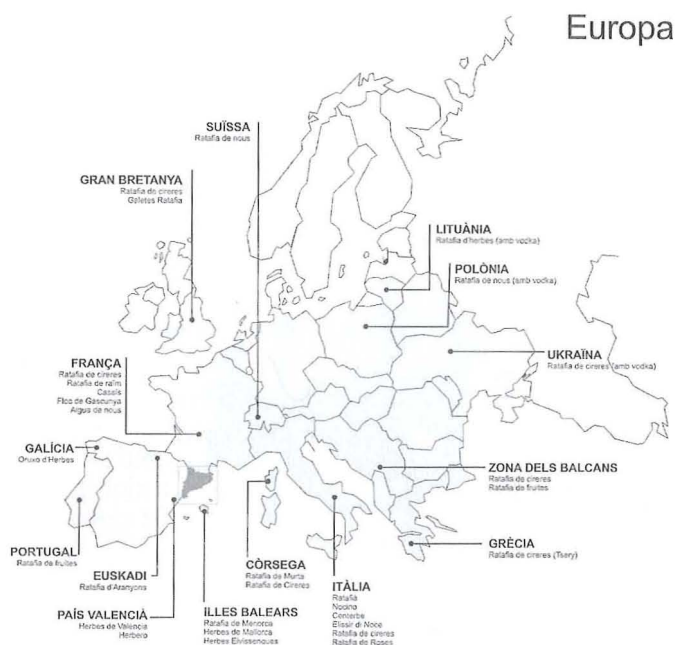
EL MAPA I LA FESTA DE LA RATAFIA

Adjuntem un mapa on es pot veure la distribució de les diverses ratafies per Europa, amb indicació de l'especialitat més característica en cada cas. Ja he dit anteriorment que la zona més ratafiaire de les nostres terres es troba a les comarques de Girona.

Concretament a la vila de Santa Coloma de Farners, es celebra cada any la Festa de la Ratafia, en la qual s'inclou un concurs de ratafies de tot arreu amb premis per als millors licors presentats. En l'edició d'enguany, celebrada els dies 8, 9, 10 i 11 del passat novembre, s'hi han presentat 126 ratafies (dues d'elles de Castelló de la Plana) i ja us podeu imaginar que el jurat ho ha tingut molt pelut i amb moltes dificultats etlíques per arribar a determinar els tres guanyadors, als quals s'han adjudicat les garrafes d'or, argent i bronze corresponents.

Enguany era convidada d'honor en aquesta festa la cultura basca i es va fer especial homenatge a aquesta ratafia d'aranyons que a Euskal Herria anomenen *patxaran*.

I vull acabar aquest l'escrit desitjant llarga vida a aquesta tradició que ens ha arribat de generació en generació i que és una mostra entranyable de la saviesa popular, alhora que un gran plaer per al paladar.

Amb la Col·laboració de:

FUNDACIÓ MUNICIPAL DE FESTES
JUNTA DE FESTES DE CASTELLÓ

NOTÍCIES ÍNTIMES DEL MÓN DE LES COLLES

Per Joan Josep Trilles i Font

Cartell de Festes. Reunits en la Sala d'Exposicions de la Fundació Dávalos-Fletcher, el Jurat qualificador del concurs de cartells, presentats per a anunciar les Festes de la Magdalena de l'any 2008, va acordar donar com a guanyadora, l'obra presentada davall el lema "Seguim avant" realitzada per Sara López Sancho, del Grau de Castellón.

Premi de narrativa i Rumbatossals. El dilluns 19 de novembre lliurarem el al Saló de Plens de la Diputació de Castelló el 8é Premi de Narrativa Breu "Josep Pascual Tirado" a Pep Castellano per la seua obra "Dotze contes i mig". Fou un acte molt emotiu, on a banda de Vicent Pascual, fill de Josep Pascual Tirado, també estigueren presents la reina Laia Bacas i el diputat de cultura Miguel Àngel Mulet. Com a remat de l'acte, hi hagué l'estrena mundial del *Rumbatossals* a càrrec de Salva Sánchez.

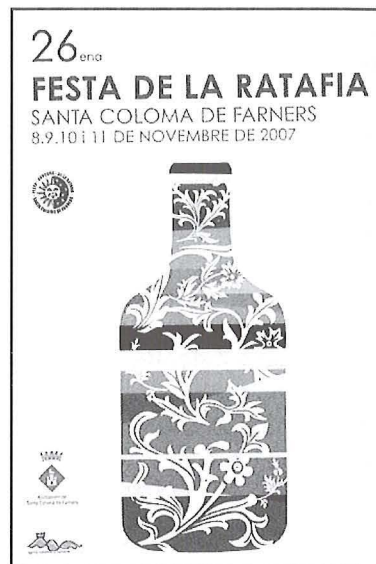

Joguets. Ens informa Ertitofeli que dins de l'obra social que els Cavallers Templers de Castelló fem durant tot l'any, destaca en aquestes dates l'arreglo de joguets per a la Guarderia Laboral Enrique Odriozola de la nostra capital. Per segon any fan una crida a les institucions i particulars de Castelló per a què col·laboren amb nosaltres en l'arreglo de joguets per a xiquets de 0 a 6 anys per a esta guarderia de xiquets sense recursos. Podeu lliurar els seus joguets en: Ferrreteria García carrer Mestre Ripollès, 52 cantada amb Martin Alonso i a la Cafeteria Andrea carrer Mare Vedruna enfront de l'església de les Carmelites. Agraïm a tots la vostra col·laboració, un joguet per molt barat que siga sempre serà un somriure en un xiquet.

Festa de Santa Cecília 2007. Enguany ha estat clavaria la Junta de Festes, concretament el Festival Internacional de Música de Festa. Els dissabte 24 de novembre, els dolçainers i tabaletsers participaren en la cercavila i processó.

Magdalena 2008. Recordeu que si voleu publicar algun escrit per a la propera revista, dins del número de primavera ho teniu que presentar abans del 15 de gener de 2008.

Conferència. El nostre president, Joanjo Trilles, donà una conferència al Cau d'Acció Cultural de Castelló amb el nom "El món de les colles en la festa de Castelló", on va deixar ben clar el paper de les colles dins del món de la festa i dins de la cultura de Castelló.

Ratafia. El nostre company, Albert Sánchez-Pantoja es va presentar al concurs de la festa de la ratafia de Santa Coloma de Farners, de entre els 126 presentats va quedar entre els 30 finalistes. La ratafia de la Plana, del Celler de l'Olivera va quedar en bon lloc.

Festa Creu Roja. Un any més, membres de la Colla Los Cisnes, amb Maria Teresa al front van estar postulant el dia de la Creu Roja.

Noves colles. En l'assemblea de la Federació del passat 22 de novembre van ser admeses les colles: *Llonganissa Minimani- lista, Els Treballadors, Els apiny- yaets, Sant Roc & Roll, L'Espígol de Castelló, Els Xo- tets, La Petaca, Xalem, Els Far- tonets, Makameu, Samaruc de Séquia, Pio Pio, Tren- Taitantos, L'Engravà, X Sifó, Déu Baco i El Gaiato.* Benvin- guts.

ÍNDEX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

Any I, número 0. Magdalena 96

- **Sumari**
- **Editorial.** Encetem el camí. *Joan Bta. Campos i Cruanyes, Director de la revista Plaça Major*
- **Opinió.** Opinions al voltant del naixement de Plaça Major (I)
 - Miguel Àngel Mulet Taló. *J.B.C.C.*
 - Isabel García Mañá, Reina de les Festes Magdalena 1996. *J.B.C.C.*
 - Juan José Pérez Macián, President de la Junta de Festes de Castelló. *J.B.C.C.*
- **Informació.** Memòria d'activitats de la Federació Colles de Castelló.

Any I, número 1. Primavera 96

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** La Cultura de l'iglu. *Dolors Gozalbo*
- **Entrevista.** Enriqueta Pavón, Presidenta de la Federació Colles de Castelló. *J.B.C.C.*
- **Reportatge.** L'Escola Municipal de Dolçaina Tabal. *Joan Bta. Campos i Cruanyes*
- **Notícies:**
 - III Festa Popular de la bicicleta. *J.B.C.C.*
 - II Aplec local de dolçainers i tabaletes. *J.B.C.C.*
- **Poesia.** Tempteig del camí antic, de *Pere Neus*
- **Lletres d'ací,** *Vicent Pau Serra i Fortuño*
 - **Ahir.** Salvador Guinot Vilar
 - **Hui.** Josep Porcar Museros
- **Història.** A propòsit de les figues de la Vall d'Uixó. *J.B.C.C.*
- **Costumari.** La nit de Sant Joan i el solstici d'estiu. *Antoni Albalat.*
- **Un altres pobles.** Bali, illa de déus (I). *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
- **Ecologia.** El voltor comú (*gyps fulvus*). Situació de l'espècie a la província de Castelló (I). *Josep Bort i Cubero (GER).*
- **Informació.**
 - Escola Municipal de Dolçaina i Tabal
 - Revista Plaça Major

Any I, número 3. Hivern 96

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** Pa i futbol. *Dolors Gozalbo i Fortanet.*
- **Entrevista.** Josep A. Pradells i l'arxiu de la Federació Colles de Castelló. *J.B.C.C.*
- **Notícies:**
 - Assemblea ordinària de la Federació Colles de Castelló. *Sònia Sanz.*
 - Lliurament d'una cistella nadalenca. *Vicent*

Any I, número 2. Tardor 96

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** Una sol·licitud en bilingüe. *Dolors Gozalbo i Fortanet.*
- **Entrevista.** Jacinto Domínguez, nou President

Amb la Col·laboració de:

CAIXA RURAL CASTELLÓ

ÍNDIX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

de Juan Martínez.

- VIII Campionat Mundial de boli. *Paco Martí.*
- Participació de la Federació Colles de Castelló en la Cavalcada del Pregó. *Sònia Sanz.*
- El Sopar de Colles va celebrar-se a la Pèrgola. *Sònia Sanz.*
- **Diputació de Castelló.** *La conservació del patrimoni en el món mediterrani I Encontre "Criteris d'intervenció".* Diputació de Castelló. 1996
- **Opinió.** La Bíblia Valenciana Interconfessional. *Avel·lí Flors Bonet.*
- **Lletres d'ací.** *Escenes Castelloneses. Contarelles de Castelló de la Plana.* Salvador Guinot Vilar. Barcelona, 1905
- **Història.** El castrum et villam de Khadrell als segles XII i XII, (I). Apunts històrics. *Miguel Gómez Barberà.*
- **Biblioteca.** La poesia religiosa i la Mare de Déu del Lledó. *Manel García Grau.*
- **Uns altres pobles.** El Carib colombià (I). Cartagena d'Índies. *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
- **Ecologia.** L'esperver cendrós (*circus pygargus*) (I). Situació de l'espècie al País Valencià: El cas insòlit de la província de Castelló. Josep Bort i Cubero.
- **Informació:**
 - Memòria d'activitats de la Federació Colles de Castelló, període 96-97.
 - Convocatòria de Premis: XIII Certamen Literari "Mare de Déu del Lledó".
 - Revista Plaça Major.

- Noces d'Argent de Maria José Ferrer i Vicent de Juan.
- Classificació final del V Campionat de futbol sala. *Informa Manolo Casalta.*
- **Diputació de Castelló.** *Educació i Societat a Castelló al llarg de la II República.* Consol Aguilar Ródenas. Col·lecció Universitària. Diputació de Castelló, 1997.
- **Història.** El castrum et villam de Khadrell als segles XII i XII, (i II). Apunts històrics. *Miguel Gómez i Barberà.*
- **Lletres d'ací.** El llarg camí llarg de Marc Granell. *Josep Porcar i Museros.*
- **Comarques.** La cultura plural des de Benicàssim. *Josep Antoni Casañ.*
- **Perfil.** El camí vell de la Mar: Els colors del verd. *J.B.C.C.*
- **Costumari.** La Nit Màgica de Sant Joan. *Jordi Querol.*
- **Uns altres pobles.** El Carib colombià (i II). Enllà del riu Magdalena: Santa Mart i la seua rodalia. *Joan Bta. Campos i Cruañes.*
- **Ecologia.** L'esperver cendrós (*circus pygargus*) (i II). Situació de l'espècie al País Valencià: El cas insòlit de la província de Castelló. Josep Bort i Cubero.
- **Informació:**
 - Torreblanca 97, programació d'agost.
 - Avanç programació de teatre Benicàssim, agost del 97.
 - Revista Plaça Major.

Any II, número 4. Primavera 97

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** Micos. *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
- **Entrevista.** Manolo Casalta, cap de Comissió del futbol sala. *J.B.C.C.*
- **Notícies**
 - Recital de poesia. Any d'Ausiàs March. *J.B.C.C.*
 - II Trobada de dolçainers i tabaleters Almassora-97. *Sònia Sanz Alegre.*
 - Acte de la Federació Colles de Castelló a la plaça de Santa Clara. Cloenda del III Curs de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal. *Sònia Sanz Alegre.*
 - III Festa popular de la bicicleta. *Sònia Sanz Alegre.*
 - Nit de Sant Joan. *J.B.C.C.*

Any II, número 5. Tardor 97

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.**
 - Una jove i uns grans. *Sònia Sanz.*
 - Manifest davant el nou d'octubre. Almassora, a 5 d'octubre de 1997.
- **Notícies**
 - Assemblea general extraordinària de la Federació Colles de Castelló. *J.B.C.C.*
 - Acte religiós amb motiu del 9 d'octubre a Almassora. *J.B.C.C.*
 - La colla "Caga Arròs" rep el I trofeu coques de Sant Joan. *J.B.C.C.*
 - Lliurament dels VIII Premis Senyera de Jaume I. *J.B.C.C.*
 - La Federació Colles de Castelló incorpora noves colles. *Sònia Sanz.*
 - La colla "Pasparrís" organitza el VI Campionat de Guinyot. *J.B.C.C.*

ÍNDIX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

- **Opinió.** Carrer d'Ausiàs March: Gràcies o desgràcies. *Sònia Sanz.*
- **Diputació de Castelló.** *Flora tòxica de la Comunidad Valenciana.* Luis Mulet Pascual. Diputació de Castelló, 1997
- **Gastronomia.** La festa del codonyat. *Joan Baptista Campos i Cruanyes.*
- **Lletres d'ací.** Vigència d'Ausiàs March. *Manuel Carceller.*
- **Poesia.** *El codonyer.* Joan Baptista Porcar. Castelló. Primavera de 1985.
- **Conte.** La rebel·lió del codonys (I). Conte a grans i menuts. *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
- **Comarques.** Nit dels X Premis Alambor 1997 a Benicarló. *Josep Manuel San Abdon.*
- **Entrevista.** Jordi Querol: La literatura no és qüestió d'edat, sinó de gust, de plaer en la lectura. *Consell de redacció de Plaça Major.*
- **Ecologia.** El paratge natural del Desert de les Palmes (I). *Joan Baptista Campos i Cruanyes.*
- **Informació:**
 - Primeres Jornades municipals de cultura popular a la ciutat de Castelló.
 - Convocatòria de premis: Premi de Poesia FLOR NATURAL, 1998. Excm. Ajuntament de Castelló de la Plana.
 - Revista Plaça Major.

- **Lletres d'ací.** Reivindicació de Miquel Peris. *Lluís Meseguer.*
- **Costumari.** Costums populars a través de "Castelloneries". *Francesc Vicent, Quiquet de Castàlia.*
- **Història.** Notícies del territori de Fadrell als segles XIII i XIV. *Miguel Gómez Barberà.*
- **Ecologia.** El paratge natural del Desert de les Palmes (i II) La vegetació actual. *Joan Baptista Campos i Cruanyes.*
- **Informació:**
 - Memòria d'activitats de la Federació Colles de Castelló "Període 1997-98".
 - Convocatòria de premis: XIV Certamen literari "Mare de Déu del Lledó".
 - Revista Plaça Major.

Any III, número 7. Primavera 98

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.**
 - Llengües en perill d'extinció. *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
 - Balanç de la nit de Sant Joan 1998 (I). El programa d'actes. *Joan Josep Trilles.*
- **Notícies:**
 - IV Trobada de dolçainers i tabaleters de Castelló. Cloenda del IV Curs d'Ensenyament de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal. *J.B.C.C.*
 - Conferència d'Àlvar Monferrer, "La nit màgica de Sant Joan". *J.B.C.C.*
 - La festa de Sant Joan: Un èxit de participació. *J.B.C.C.*
- **Diputació de Castelló.** Santa Maria de Castelló, una església per a un poble. Manuel V. Monsonís Monfort. Col·lecció Universitària. Diputació de Castelló, 1998
- **Perfil.** Imagineu-vos una nit, una mar, una pàtria. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Opinió.** Idioma codificat: Les "Normes de Castelló". *Vicent Pitarch Almela.*
- **Costumari.** XV anys del Festival de danses de l'Antiga Corona d'Aragó. *Miguel Àngel Mulet i Taló.*
- **Uns altres pobles.** Bangkok, Bangkok. (I) La ciutat dels àngels i dels temples. *Joan Bta. Campos Cruaïnes.*
- **Ecologia.** El nostre medi natural (I) L'acàcia falsa, robínia (*Robinia pseudoacàcia, L.*). *Pere Martínez Barreda.*
- **Informació:**

Any II, número 6. Hivern 97

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.**
 - Sociologia del tamagotxi. *Joan Bta. Campos i Cruanyes*
 - Una reflexió al voltant de la Federació Colles de Castelló: Una "decisió de futur". *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
- **Notícies:**
 - L'Associació "La Barraca" organitza el VIII Concurs de Betlems al Grau. *J.B.C.C.*
 - Carnestoltes-98 *J.B.C.C.*
 - La Federació de Colles última els actes a la Magdalena'98. *J.B.C.C.*
 - La Junta de Festes anuncia canvis al Pregó Infantil. *J.B.C.C.*
 - La secretaria de la Federació ja té seu social. *J.B.C.C.*
- **Diputació de Castelló.** *Sant Antoni Abat a Vilanova d'Alcolea.* Joaquim Barreda Traver. Diputació de Castelló, 1998
- **Conte.** La rebel·lió del codonys (i II). Conte a grans i menuts. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*

ÍNDIX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

- Convocatòria de premis: V Premis de la Mar, Premi Grumet, Premi Miquel Peris Segarra 1998.
- II Concurs de Coques de Sant Joan. Nit de Sant Joan 98. Platja del Pinar.
- Revista Plaça Major.

Any III, número 8. Tardor 98

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** Després d'una llarga malaltia. *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*
- **Entrevista.** Vicente de Juan Martínez. Nou president de la Federació Colles de Castelló. *Joan Bta. Campos i Cruañes.*
- **Notícies:**
 - Assemblea ordinària de la Federació Colles de Castelló. *J.B.C.C.*
 - La setmana dels 27 Premis Octubre. Cinquantenari Pompeu Fabra. *Sònia Sanz i Alegre.*
- **Diputació de Castelló.** *El Sistema Ornamental de la Ceràmica de Alcora.* Elvira Gual Almarça. Biblioteca de les Aules. Diputació de Castelló, Universitat Jaume I, 1998
- **Opinió.**
 - De nou, el 9 d'Octubre. *Sònia Sanz i Alegre.*
 - Balanç de la nit de Sant Joan 1998 (i II). Promoció de l'acte. Conclusions. *Juanjo Trilles Font.*
- **Perfil.** Un cafè amb Josep Porcar, poeta. *Joan Bta. Campos i Cruañes.*
- **Costumari.** Nadalena. *Toni de Cuc.*
- **Els nostres menjars de Nadal.** Del llibre Els nostres menjars. *Vicent Garcia Editors S.A.*
- **Ecologia.** El nostre medi natural (II) Els brucs i la ginesta. *Pere Martínez Barreda.*
- **Informació:**
 - Convocatòria de premis de l'Excm. Ajuntament de Castelló: Ciutat de Castelló d'Humanitats; Poesia "Flor Natural"; Nacional de Teatre "Castelló a escena"; i Nacional de Pintura per a joves "Temps de Primavera".
 - Activitats Culturals. Música de Festa. Gaiata 19 "La Cultural".
 - Revista Plaça Major.

Any III, número 9. Hivern 98

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** Tornar la mirada del nen. *Joan Bta. Campos i Cruanyes.*

Notícies:

- Assemblea de les Colles. *Sònia Sanz Alegre.*
- Sopar de Colles al carrer de Sant Blai. *J.B.C.C.*
- La colla "La Panolla" homenatjarà el cultiu del cacau al Pregó de la Magdalena. *J.B.C.C.*
- I Concurs de Dibuix Infantil "Festes de la Magdalena" de la Federació Colles de Castelló. *Sònia Sanz i Alegre.*
- El dia de les colles d'enguany. *J.B.C.C.*
- VIè Sopar de "Magre amb tomata". *Sònia Sanz i Alegre.*
- **Diputació de Castelló.** *Patrimonio, parentesco y poder. Castelló (XVI-XIX).* Mª Jesús Gimeno Sanfeliu. Biblioteca de les Aules. Diputació de Castelló, Universitat Jaume I, 1998
- **Música.** Saüc: Música del poble per al poble. *Sònia Sanz i Alegre.*
- **Opinió.** La pirotècnia en la Magdalena 99. Manuel Carceller i Jordi Querol.
- **Brevetats:**
 - El campionat de boli va haver de suspendre's. *J.B.C.C.*
 - La Federació de Colles rep una placa commemorativa amb motiu del III Trofeu de Pilota Valenciana. *J.B.C.C.*
 - Concurs de Carros Engarlandats. *J.B.C.C.*
- **Lletres d'ací.** Literatura: Una eina de comunicació entre països i cultures. *Alfons Navarret i Xapa.*
- **Poesia.** Un hivern plàcid. *Miquel Martí i Pol (1994)*
- **Història.** Notes de la societat de Fadrell als segles XIII i XIV (I). *Miguel Gómez Barberà.*
- **Ecologia.** Els arbres mediterranis: Mitologia i llegendes (I). Arbres notables de Castelló. *Juan José Gual Ortiz.*
- **Informació:**
 - Memòria d'activitats de la Federació Colles de Castelló. Període 1998-1999.
 - Revista Plaça Major.

Any IV, número 10. Primavera 99

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Entrevista.** Juanjo Trilles, coordinador de la Nit de Sant Joan. *Joan Bta. Campos i Cruañes.*
- **Imatges de la festa.**
- **Diputació de Castelló.** *Huellas del espíritu en la prehistoria castellanense.* Joan Llidó i Herrero. Biblioteca Les Aules. Diputació de

ÍNDEX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

Castelló. Universitat Jaume I, 1999

- **Opinió.** El foc i la militància ígnica. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Poesia.** Dansa de Sant Joan. *Toni Vizcarro Boix: Breu simfonia per a ella (1990).*
- **Antropologia.** La nefasta Nit de Sant Joan. Mites i llegendes. *Àlvar Monferrer i Monfort.*
- **Costumari.** Sant Joan Baptista, la tradició popular i la flama de la llegua. *Avel·lí Flors Bonet.*
- **Gent de la festa.** Dimonis dels Grau i Botafocs, ball de dimonis: Una història compartida i mai no contada. *Rafel Pérez i Sorlí.*
- **Bestiari.** Els nous dracs de Castelló. *Rafel Pérez i Sorlí.*
- **Informació.** Programa d'actes de la Nit de Sant Joan. Juny de 1999.

Any IV, número 11. Tardor 99

- **Editorial**
- **Opinió.** La mort al sostre. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Notícies:**
 - Joan Bta. Campos Rep el Premi Senyera de Jaume I 1999. *Juanjo Trilles.*
 - El 9 d'octubre a Castelló. *Juanjo Trilles.*
 - La colla Polseguera celebra el XXé aniversari de la seua fundació. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
 - Assemblea de les colles festeres. *Sònia Sanz i Alegre.*
 - L'Alcalde inaugura el curs acadèmic del 2000 de l'Escola de Dolçaina i Tabal. *Juanjo Trilles.*
 - L'Escola de Dolçaina i Tabal comença un nou curs amb importants novetats. *Juanjo Trilles.*
- **Brevetats.**
- **Diputació de Castelló.** *Flora Vasculare de la comarca de la Plana Alta.* José Tirado Jiménez. Servei de Publicacions. Diputació de Castelló, 1998
- **Gastronomia.** De menjar de gat rostit: Una vianda singular del segle XVI i, ...d'altres segles. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Poesia.** L'íntim concert. *Àngel Pujalt. Catarroja. Estiu-tardor del 1992.*
- **Poesia.** En memòria de Manuel Rozalén, mestre en gai saber. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Opinió.** Avui, que el tema dels nacionalismes està de moda..., un preguntat al voltant del nacionalisme del fi de mil·lenni. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Ecologia.** Els arbres mediterranis: Mitologia i llegendes (i II). Arbres notables de Castelló.

Any IV, número 12. Hivern 99

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys**
- **Opinió.** La cosa. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Reportatge.** Crònica de les Festes: la meua Magdalena del 2000. *Juanjo Trilles Font.*
- **Història.** Notes de la societat de Fadrell (i II). El govern i la distribució de les aigües. *Miguel Gómez Barberà.*
- **Diputació de Castelló.** *Wamba. Historia gràfica de Lledó.* Vicente Traver Martí, Basilio Trilles Torrent. Servei de Publicacions. Diputació de Castelló.
- **Opinió:**
 - Enric Valor: Ha mort un gran valencià. *Jordi Querol.*
 - Festes populars i valencianes. *Manuel Carceller.*
- **Urbanisme.** Espais contemporanis de Castelló. 1966-2000 (II). Els apartaments Santa Àgeda de Benicàssim. Grup MBM: Martorell, Bohigas, Mackay i Puigdomènec. *Jaume Gual Ortí.*
- **Uns altres pobles.** La península del Yucatà (I). La Ribera Maya. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Informació:**
 - Memòria d'activitats de la Federació Colles de Castelló. Període 1999-2000.
 - Revista Plaça Major.

Any V, número 13. Primavera 2000

- **Editorial**
- **Dites i refranys.**
- **Entrevista.** Àlvar Monferrer, autor de la Nit

ÍNDIX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

- de Sant Joan. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Diputació de Castelló.** *Árboles y arboledas singulares de las comarcas de Castellón.* Juan José Gual Ortí. Excma. Diputació Provincial de Castelló, 2000.
- **Costumari.** Tradicions de Sant Joan. Alfons Llorenç.
- **Imatges de la festa'99.** *Reportatge gràfic de Juanjo Trilles.*
- **Biblioteca.** *La Nit de Sant Joan.* Àlvar Monferrer i Monfort. Consell Valencià de Cultura, 2000. Etnologia. Sèrie minor, núm. 52.
- **Bestiari.** A propòsit de la I Mostra de Bestiari de Foc i la I Trobada de Bèsties de Foc. *Rafel Pérez i Sorlí.*
- **Gastronomia.** La coca de Sant Joan. Un invent gloriós. *Manolo Carceller.*
- **Música.** La nit de Sant Joan, punt de trobada de la música tradicional. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Informació.** Programa d'actes de la Nit de Sant Joan. Juny de 2000.

Any V, número 14. Tardor 2000

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Dites i refranys.**
- **Opinió:**
 - Sònia. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
 - Crideu ben fort! *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Notícies:**
 - 1ª Trobada dels Castelló. *José Manuel Miliàn Meseguer.*
 - 1r Premi de narrativa breu "Josep Pascual Tirado". *Juanjo Trilles.*
 - Acte de lliurament dels premis Senyera de Jaume I. Albert Sánchez-Pantoja i les Escoles d'Ensenyament d'Adults "Germà Colom" i "Josep Pascual i Tirado" rebem els XI Premis Senyera de Jaume I. *Juanjo Trilles.*
- **Opinió.** L'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló, ben bé es mereix un Congrés Magdalener. *Joan Josep Trilles Font.*
- **Diputació de Castelló.** *Frases fetes al nord de la llengua. Diccionari de les comarques de Castelló.* Marisol González Felip. Biblioteca Popular. Excma. Diputació Provincial de Castelló, 2000
- **Gastronomia.** Alguna cosa més sobre el menjar de festa: de golafretries i d'altres llepoleries. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Urbanisme.** Espais contemporanis de Castelló. 1966-2000 (III). Els apartaments Santa Àgüe-

Any V, número 15. Hivern 2000

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Informació.** Memòria d'activitats de la Federació Colles de Castelló. Període 2000-2001.
- **Magdalena 2001:**
 - 1r homenatge de Castelló a la dolçaina i el tabal, homenatge a Vicent Barberà Valls "Karik". *Helena Monfort Colom.*
 - XII Campionat Mundial de boli. El joc del boli. Comissió del boli.
- **Activitats Culturals.** Del fanal a la gaiata. *Colla Pastoret.*
- **Diputació Castelló.** *El sector turístic en Castellón y provincia.* Susana Llorens Gumbau. Biblioteca Popular. Excma. Diputació Provincial de Castelló, 2000.
- **Notícies.** **Xafardecolles.** Notícies íntimes del món de les Colles. *Juanjo Trilles.*
- **Al voltant dels noms de les colles:**
 - Colla de dolçainers i tabaletes "Xaloc".
 - Colla "Anem, anem".
- **Opinió:**
 - Un futur que mira cap al passat. Tres propostes per les festes de la Magdalena del nou mil·lenni. *Manuel Carceller.*
 - A propòsit del carrer magdalener: els festers, les colles i demà. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Un altres pobles.** Escenes de l'Índia. Una nit a Benarés: Pawan. El mocador de Marisol (I). *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Informació:**
 - Convocatòria de premis XVII Certamen

ÍNDIX DEL 0 A 18 DE "PLAÇA MAJOR"

literari "Mare de Déu del Lledó". *Reial Conferència de la Mare de Déu del Lledó.*

- IV Jornades Municipals de Cultura Popular a la Ciutat de Castelló. La tradició oral. Excma. Ajuntament de Castelló.

Any VI, número 16. Primavera 2001

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Notícies. Xafardecolles.** Notícies íntimes del món de les Colles. *Juanjo Trilles.*
- **Entrevista.** Paco Magnieto, una dolçaina amb remors del sud. *Joan Bta. Campos.*
- **Diputació de Castelló.** *Estudi ecològic del riu Anna. Anàlisi prèvia al funcionament de la depuradora mancomunada de Vila-real, Betxí i Onda.* Associació Grup Au d'Ornitologia. Excma. Diputació Provincial de Castelló, 2000.
- **Dossier.** Escola Municipal de Dolçaina i Tabal - Memòria del Curs 2000/2001-. *Juanjo Trilles Font.*
- **Biblioteca.** A propòsit de la presentació de La sang, de Joan Baptista Campos i Cruaïnes (Beniarjó, La Safor, 28 d'abril de 2001). *Maria Josep Escrivà.*
- **Opinió** El Lledó dels temps lliberals. *Manuel Carceller.*
- **Un altres pobles.** Escenes de l'Índia. La nova i la vella Delhi: el clam de la Sra. Clotilde. El basar dels lladres (II). *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Informació.**
 - Programa d'actes de la Nit de Sant Joan. Juny de 2001.

Any VI, número 17. Tardor de 2001

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Informació.** Membres de la Comissió del 750 Aniversari de la fundació de la ciutat de Castelló de la Plana.
- **Opinió.** Tres quarts de mil·lenni d'una ciutat. Comissió organitzadora del 750 Aniversari de la fundació de la ciutat de Castelló de la Plana.
- **Història.** La llicència de Trasllat.
- **Diputació de Castelló.** *La indústria ceràmica de la Plana de Castelló.* Joan Carles Membrado. Geografia i història. Col·lecció Universitària. Excma. Diputació Provincial de Castelló, 2000.
- **Dossier.** La Federació de Colles i la celebració del 750 Aniversari del Privilegi de Trasllat

de la ciutat de Castelló. *Juanjo Trilles.*

- **Història.** Acta de fundació de la ciutat de Castelló. *Manuel Carceller.*
- **Poesia.** Turris Davidica (El cant de la història). *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Opinió.** Tots som castellanencs, tots som immigrants: una clau per a entendre una commemoració històrica. *Jordi Querol.*
- **Informació:**
 - Programa d'actes commemoratius del 750 Aniversari de la fundació de la ciutat de Castelló de la Plana.

Any VI, número 18. Hivern de 2001

- **Sumari**
- **Editorial**
- **Notícies.**
 - XIII Campionat mundial de boli. *José Manuel Milián. Colla "Xaloc".*
 - Activitats de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal. *Juanjo Trilles.*
 - Va de música:
 - Colubreria de José Galindo.
 - Quan el Sol encén la mar de Saüc.
 - II Premi de Narrativa Breu "Josep Pascual Tirado". *Juanjo Trilles.*
- **Notícies. Xafardecolles.** Notícies íntimes del món de les Colles. *Juanjo Trilles.*
- **Diputació de Castelló.** *El partido republicado en Castellón (1868-1936).* Germán Reguillo Simón. Geografia i Història. Col·lecció Universitària. Excma. Diputació Provincial de Castelló, 2001.
- **Història.** Notes sobre el cultiu de l'arròs al terme de Fadrell (I), (Segles XIV i XV). *Miguel Gómez Barberà.*
- **Costumari.** La processó dels Penitents. *Mn. Josep Miquel Francés.*
- **Gastronomia.** Sobre gastronomia magdalenenca Les excel·lències palatals de la fava (vicia faba, L.) un ritual gastronòmic. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Conte.** El pinyolet terapèutic. *Toni Duch.*
- **Opinió.** Lligams entre Castelló i Lleida. *Josep Pont i Sans.*
- **Poesia.** Ciutat remor (Oda a Castelló). Premi Ciutat de Castelló de Poesia "Flor Natural" 2002. *Joan Bta. Campos i Cruaïnes.*
- **Informació:**
 - Programa d'actes commemoratius del 750 Aniversari de la fundació de la ciutat de Castelló de la Plana. Gener, febrer, març de 2002.

II NIT TEMPLÀRIA DE CASTELLÓ

Per Fèlix Franco i Pomares, Comendador del Templers

Dins del nostre habitual cicle cultural "Castelló Novembre Templer" s'han inclòs actes tan rellevants com la conferència de Josep Guijarro, escriptor i periodista català que ens va presentar el seu últim llibre "Rex Mundi" sobre els Templers i la descendència de Jesús; el concert de la Banda Municipal de Castelló dirigit per Paco Signes amb l'estrena mundial de l'obra titulada "L'Orde del Temple" del jove mestre de la Banda Municipal, Vicente Ortiz; la taula de poesia amb els poetes castellanencs Rafa Lloret, Virgínia Porcar i Antonio Arbeloa; i la conferència de Germà Reguillo sobre l'Orde del Temple. Però com a acte central d'aquest "Castelló Novembre Templer" es va realitzar per segon any consecutiu a la nostra ciutat i per primera vegada a la plaça Major, la II Nit Templària de Castelló.

A les 19:30 hores del dissabte 17 de novembre i sota l'estàtua del nostre rei Jaume I, amb la presència dels regidors Juan María Calles, Xavier Peris, Immaculada Enguñidanos i Sofia Fernández, a més del Mestre Templar 2008 Lorenzo Ramírez entre altres, el pregoner de la Nit Templària, l'amic Antonio Arbeloa va fer una lloa als Templers i a la ciutadania de Castelló, donant per començada la II Nit Templària de Castelló.

A continuació tots els participants, gairebé 350 vinguts des de poblacions tan distants com Almansa, la Vall D'Uixó, Moncofa, Rubielos de Mora i Alboraià, destacant la presència de la Reina Violant D'Hongria i de Jaume I de l'associació de dames i cavallers d'Uixó i per descomptat des de Castelló, les nostres colles, ens vam desplaçar en una cercavila pel centre cap a la plaça Major on entraríem en el recinte engalanat i tancat per a tal esdeveniment.

A la plaça Major es va incorporar també el regidor Juan José Pérez Macián i una vegada tothom apositat, cal dir que tots els participants estaven abillats amb robes medievals, van fer entrada als Templers de Castelló acompanyats pels Serjents Templers per a donar començament a l'Acte d'Iniciació dels nous Cavallers Templers.

En una cerimònia sòbria com està en els escrits, els novicis Àngel Vilanova i Francisco Martínez es van iniciar enfront del Capítol i com a testimonis van actuar el Fadrí i la Cocatedral de Santamaría, a poc a poc els membres del

Capítol van anar imposant els utensilis que des d'eixe moment utilitzaran, com són, el cinturó, la bossa almoïnera, l'espasa i com a colofó la capa blanca que els imposà el Gran Mestre.

En acabar la cerimònia, el Gran Mestre invocà als Cavallers Templers amb la següent frase:

Templers: ¡!!!!!! Valor, fe i saviesa ¡!!!!!!

Al que els templers contesten

¡!!!!!! Glòria. ¡!!!!!!

Tot seguit es va passar al sopar amanit pels Arrossers, tombet de bou, fiambres, fruits secs, fruita i el que va ser l'èxit de la gèlida nit, un "cremaet".

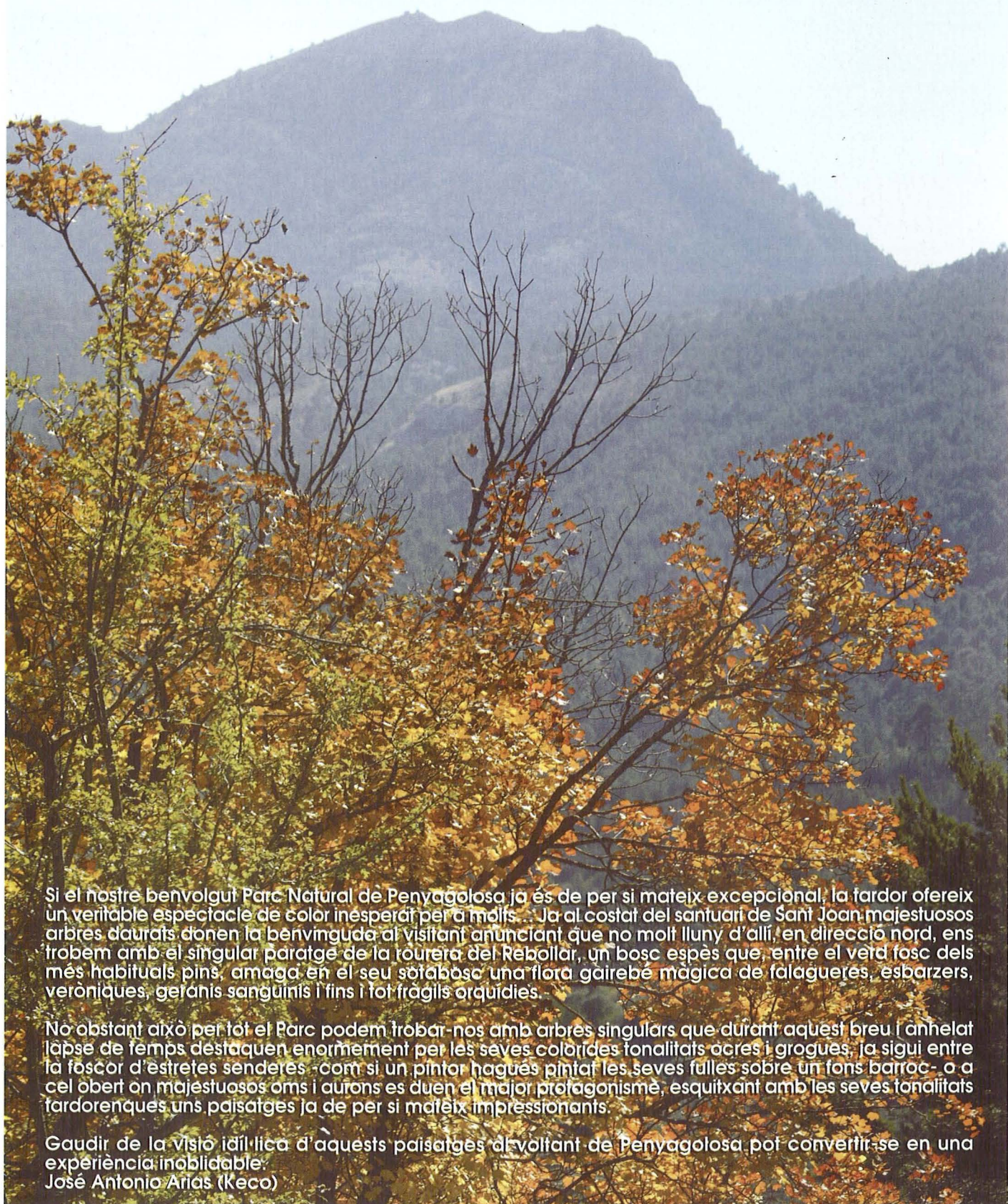
Mentre sopàvem es van realitzar diverses actuacions que van amenitzar la nit com la de les xiques de la dansa del ventre de l'associació de veïns del Primer Molí, la colla Xarànçaina, la banda de bombos i tambors del Crist de la Passió de Moncofa, els Serjents Templers del Crist de Medinaceli i per a colofó una orquestra vinguda del segle XXI que ens va fer viatjar a la música que vindria anys després.

Els Templers de Castelló volem donar les gràcies a tots els que heu participat d'una forma o una altra en la II Nit Templària i vos citem per a la III Nit Templària de Castelló que, si podem, la realitzarem el segon dissabte de juny.

II NIT TEMPLARIA DE CASTELLÓ 17 DE NOVEMBRE DE 2007

PENYAGOLOSA A LA TARDOR

Si el nostre benvolgut Parc Natural de Penyagolosa ja és de per si mateix excepcional, la tardor ofereix un veritable espectacle de color inesperat per a molts. Ja al costat del santuari de Sant Joan majestuosos arbres daurats donen la benvinguda al visitant anunciant que no molt lluny d'allí, en direcció nord, ens trobem amb el singular paratge de la roureda del Reballar, un bosc espès que, entre el verd fosc dels més habituals pins, amaga en el seu sotabosc una flora gairebé màgica de falagueres, esbarzers, veròniques, geranis sanguinis i fins i tot fràgils orquídes.

No obstant això per tot el Parc podem trobar-nos amb arbres singulars que durant aquest breu i anhelat lapse de temps destaquen enormement per les seves colorides tonalitats ocres i grogues, ja sigui entre la foscor d'estretes senderes -com si un pintor hagués pintat les seves fulles sobre un fons barrac- o a cel obert on majestuosos oms i aurons es duen el major protagonisme, esquitxant amb les seves tonalitats fardorenques uns paisatges ja de per si mateix impressionants.

Gaudir de la visió idíl·lica d'aquests paisatges al voltant de Penyagolosa pot convertir-se en una experiència inoblidable.
José Antonio Arias (Keco)

Col·labora

EXCM. AJUNTAMENT DE CASTELLÓ DE LA PLANA
Regidoria de Cultura